CHONG-EN BAI

Economista

"No hi ha una amenaça xinesa: la por és injustificada"

CARLES CAPDEVILA

Chong-en Bai és un dels economistes xinesos més influents. Va ser a Barcelona convidat pel consell científic de la Barcelona GSE i FemCat per debatre sobre la salut de les nacions al segle XXI.

Un alt funcionari europeu em va dir que arreu del món sempre et trobes algun estúpid en un alt càrrec, però que mai es trobava un xinès estúpid en un càrrec important.
Hi estic bastant d'acord. Els polítics xinesos són molt competents. Hi pot haver qui digui que si no s'hi fan eleccions, com t'assegures que la gent competent arribi a dalt. Hi ha mecanismes alternatius per escollir gent competent que ocupi posicions importants i influents. En la política xinesa la meritocràcia és essencial. No vol dir que sigui un sistema perfecte, està molt lluny de ser perfecte. Té greus problemes, com ara la corrupció.

¿Hi pot haver meritocràcia sense democràcia?
Encara hem d'entendre com, però d'alguna manera el nostre sistema promou la meritocràcia.

¿La democràcia pot arribar a la Xina?
Quan l'economia arribi a un cert nivell i el govern no pugui escollir a quines empreses dóna suport, com feia fins ara, haurà de donar més oportunitats a les empreses perquè creixin. Aleshores la participació pot esdevenir més important, i també la protecció igualitària dels drets sobre la propietat i l'accés igualitari al finançament. Perquè no saps qui podrà tenir èxit i qui no, així que els has de donar igualtat d'oportunitats. Que hi hagi polítiques més inclusives i un tractament més igualitari entre empreses serà important en el futur.

Una espècie de revolució des de l'economia.
Hi ha una demanda d'un sistema més inclusiu. Si passarà o no, no ho sabem. No hi ha precedents. Hi ha casos de transicions pacífiques a l'Àsia, però tots han tingut una sèrie de factors externs. Després de la Segona Guerra Mundial, la Constitució japonesa la van escriure els Estats Units. El sistema de Corea del Sud també ha estat influït pels Estats Units. Són transicions pacífiques perquè hi han intervingut actors externs importants. Sospito que les forces externes no serien gaire efectives a la Xina. El canvi ha de ser des de dins. Les forces internes han de tenir el seu paper.

Què li demanen sobre l'economia xinesa quan ve a Europa?
A moltes empreses els preocupa l'excessiva interferència dels governs en els seus negocis, però tot i així l'economia ha aconseguit créixer de manera considerable.

Quines interferències són les més greus?
Les empreses han de fer front a molts obstacles: el mercat és molt ineficient a l'hora d'atorgar crèdits i préstecs. Per fer front a aquestes dificultats, les empreses demanen als governs locals incentius per millorar l'entorn empresarial. Algunes empreses tenen èxit per aquestes ajudes que reben dels funcionaris. Però això té un cost i les seves eleccions no són sempre les correctes.

¿S'acabaran protegint els drets sobre la propietat?
Hi ha alguns mecanismes no oficials. Si l'empresa és molt innovadora i vol continuar sent-ho, però el govern intenta prendre-li la propietat, aquesta propietat perd tot el valor. La propietat només té valor si hi tens gent innovadora treballant-hi. Per exemple, a la Xina tenim algunes empreses tecnològiques d'èxit que no són propietat del govern, són empreses privades, i són exitoses fins i tot sense l'ajuda del govern. Són tan innovadores que els governs no saben com intervenir-hi. Aquest és un dels motius pels quals aquestes companyies tenen èxit però altres empreses no. La indústria farmacèutica a la Xina no té gaire èxit perquè triguen molt a treure fruit de les inversions i, si inventen un nou producte, el dret sobre la propietat és importantíssim. El sistema actual funciona en algunes àrees però no en d'altres. Neces-

Perfil **Va estudiar economia a Stanford i a Harvard, on el conseller Mas-Colell va ser un dels seus professors. En guarda un gran record. Va tornar al seu país, on és director de l'Institut Nacional d'Estudis Fiscals de la Universitat de Tsinghua. També és membre del Chinese Economists 50 Forum i del Comitè Nacional de la Conferència Política Consultiva del Poble Xinès. Té experiència en els camps de l'economia del desenvolupament, pública i de transició.**

Transició "El canvi polític xinès ha de ser des de dins, no des de forces externes com al Japó" **Creixement** "Si deixem que el mercat tingui un paper més important l'economia xinesa pot anar millor"

PERE VIRGILI

sitem més canvis perquè l'economia tingui un creixement sostenible.

¿Creu que el govern farà aquests canvis?
El govern és conscient de la importància de fer canvis, i a la tercera sessió plenària del Partit Comunista Xinès es van proposar una sèrie de reformes molt importants. La idea principal és que el mercat tingui un paper decisiu pel que fa als recursos i la flexibilitat laboral. Una àrea clau és reduir els requisits per fer inversions o crear noves empreses. Abans, si el govern no deia que podies fer una cosa, no la podies fer. Això ara canviarà: només quan el govern prohibeix una cosa, no la pots fer.

Quina serà la relació entre l'empresa privada i la pública?
El govern proposa tenir més empreses de propietat mixta. És una manera de dir que donen la benvinguda a inversors privats perquè comprin accions d'empreses públiques, de manera que la propietat sigui més diversa i que quan aquests inversors privats siguin accionistes de les empreses públiques puguin ajudar a millorar les companyies.

I amb quin nivell de regulacions?
El govern no regulava prou en algunes àrees, com ara la seguretat alimentària, i això cal reforçar-ho. Però probablement sobreregulava en altres aspectes, com la inversió. Les grans inversions necessitaven l'aprovació del govern, i això pot ser contraproductiu. Ara el que el govern intenta aconseguir és regular millor en àrees en què potser és millor no ser tan estricte.

El capitalisme arribarà a la Xina?
El Partit Comunista Xinès diu que és socialisme amb característiques xineses. Crec que això significa que la propietat pública continuarà sent una part important, però que el mercat tindrà un rol decisiu. És un mix. Si deixem que el mercat tingui un paper més important l'economia pot anar millor.

I els drets dels treballadors?
Estan millorant molt. En part pel canvi de l'equilibri entre la demanda i l'oferta. L'oferta de treballadors a les ciutats s'està alentint, perquè la major part de la població de la zona rural ja ha migrat. Els treballadors han guanyat poder negociador, perquè ara poden escollir on treballen i per a qui. Això pressiona les empreses per millorar les condicions laborals. I el govern està millorant la protecció legal dels treballadors. Però una excessiva regulació del mercat laboral impediria que fos eficient.

EUA "Inverteixen més els americans en negocis xinesos que a l'inrevés"

Des d'Europa sovint veiem la Xina com una competència agressiva pels sous dels treballadors i la falta de drets.
Els costos laborals estan pujant molt ràpidament a la Xina. Per als treballadors que van emigrar de la zona rural a la urbana, el salari mitjà va pujar un 12% anual l'any passat. Això és un creixement superior al PIB. D'altra banda, la nostra moneda s'ha enfortit. Si sumes aquests dos factors, el cost del treball en dòlars està creixent ràpidament. Tot i que la bretxa salarial entre la Xina i Europa segueix existint, es reduirà a mesura que l'economia xinesa es desenvolupi.

¿La Xina podrà ser competitiva si els costos augmenten?
Cal reestructurar l'economia de manera que les empreses siguin més innovadores i la seva productivitat augmenti ràpidament perquè es puguin mantenir per sobre dels costos laborals. Quan els costos laborals augmenten, l'eficiència distributiva esdevé més important, per això el govern ara vol relaxar les restriccions a la mobilitat laboral.

Com veuen la Xina, els americans?
La comprensió mútua pot millorar molt. Hi ha moltes percepcions errònies des de les dues bandes, moltes creences errònies. La percepció de l'amenaça xinesa és molt forta. Quan el Pew Research Center va preguntar com d'avançada estava l'economia xinesa, la majoria dels americans contestaven que el PIB per càpita xinès era gairebé tan alt com el dels Estats Units. I només representa una cinquena part del dels EUA. No hi ha una amenaça xinesa: la por és injustificada.

Però la Xina és propietària de part dels Estats Units, pel deute.
Sí, i els Estats Units són propietaris d'una part de la Xina. Els Estats Units tenen moltes inversions a la Xina, que no surten a les estadístiques oficials. Els americans inverteixen més en negocis xinesos que no pas a l'inrevés. El Banc Central xinès ha acumulat una gran quantitat de divises: compra valors del govern dels Estats Units, que és el que surt als números i en el que la gent se centra, però les companyies americanes posseeixen molts negocis xinesos. La relació econòmica entre la Xina i els Estats Units és molt complicada. La propietat adquireix diverses formes: algunes criden molt l'atenció i d'altres no. I els turistes xinesos es gasten molts diners als Estats Units.

¿La Xina ha sorprès perquè se n'esperava menys?
Continuem sent un país relativament pobre. El nostre PIB per càpita és un quart de l'europeu. El creixement de les economies emergents, incloent-hi la xinesa, crearà moltes oportunitats també per a l'economia d'altres països, de moltes maneres diferents. Com a economista, crec en els beneficis dels intercanvis comercials entre les dues bandes. Hi guanya tothom, si mirem la fotografia sencera: l'intercanvi de béns, serveis i inversions.

¿És possible un món on tots els països tinguin classe mitjana?
És difícil definir què és la classe mitjana. Els ingressos salarials dels treballadors poc formats creixen més ràpidament que els ingressos dels treballadors més qualificats, que s'estan reduint una mica. Tot i que hi continua havent desigualtats salarials, la tendència és que es redueixin. Un altre factor és la distribució dels ingressos entre el mercat de consum i el govern. Si vols expandir la classe mitjana, has de deixar que el mercat de consum representi una part més important del PIB.

Per què va tornar a la Xina després d'estudiar i treballar en universitats nord-americanes?
La raó per la qual vaig estudiar economia era perquè volia entendre l'economia xinesa. La millor manera de fer-ho en profunditat, després d'haver estudiat als Estats Units i d'haver-hi treballat, és viure a la Xina. Adquireixes perspectives que no pots tenir si vius fora.

Volia estudiar l'economia xinesa per millorar-la. ¿És un compromís amb el seu país?
Exacte. És gratificant pensar que pots incidir en les polítiques de manera positiva. Per a mi aquesta era la motivació.

Què creu que pot aprendre Europa de l'economia xinesa?
L'economia xinesa sí que pot aprendre molt d'Europa. No sé què pot aprendre Europa de l'economia xinesa. Els europeus i els americans lideraven l'economia, fins ara. Heu demostrat què funciona i què no, i nosaltres hem après dels vostres errors.

És optimista?
Tinc esperança. Quan mires l'economia xinesa o les polítiques xineses, t'adones que tenen molt problemes. Hi ha moltes àrees on millorar. Si només et fixes en els problemes, i no en la trajectòria, et converteixes en pessimista. Si et fixes en les millores veus que el futur serà diferent que el passat. Tinc l'esperança que seguirem millorant. De vegades em dic a mi mateix que sóc patològicament optimista. Si no creus que hi pot haver millores, no n'hi haurà.